

Az öregember fiatal volt, de nem biztos, hogy a fiatal megéri az öregséget. Az elmúlt jó tehát jobb a jövőbelinél és bizonytalanságnál.

Demokritosz

ESÉLYEK ÉS LEHETŐSÉGEK

ÖN-KOR-KÉP • esélyegyenlőségi melléklet • 2008. október

Az édesanyám azt is tudja, hogy ki a Republic együttes frontembere...

Mester László, a XVIII. kerület polgármestere

– Személyes oka is van arra, hogy különös figyelemben részesítse az időseket?

– Erősen kötődtem az egyik nagymamámhoz. A szüleim sokat dolgoztak, olykor még hétfégen is, ezért a legtöbb időt vele töltöttem és a szomszédokkal, akik szintén idős

emberek voltak. Az egyik szomszédasszony gyakorta cipelt a gyülekezetbe, és mivel már ötéves koromban ismertem a betűket, velem olvastattam fel magának a Bibliából. Aztán volt egy idős házaspár is az Állami telepen, ahol laktunk, akik szintén előszeretettel pátyolgattak.

– Hol volt az Állami telep?

– A mostani Havanna lakótelep helyén. Valamikor a múlt század első évtizedeiben épült, tisztviselői lakótelepnek, pici kertekkel, földszintes házakkal. Olyan volt, mint egy falu. Vagy húszezer ember élt ott. Az utcákat számokkal jelölték, ám a helybeliek mindegyiknek nevet adtak. Egy-egy

népszerű lakó, vagy épület után neveztek el őket. Mi a Csepregi utcában laktunk, ahol Csepregi bácsi és felesége fűszerboltja volt. Az idős házaspárnak nem volt gyereke, ezért engem kényeztettek. Kirándulni jártam velük, és sokat tanultam tőlük is.

– Amit a XVIII. kerületben, ahol negyedik ciklusát tölti, hasznosítani tud.

– Itt az idősügyi munka egyik legfontosabb pillére a Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület. Ez a kerület egyik legnagyobb civil szervezete; 1990-ben alakult. Akkor még nem voltam polgármester, de mint képviselő bábáskodtam a születésénél.

– A nyugdíjasok is tudják, hogy ez egy idősbárát önkormányzat?

– Igen, tudják. Ebben biztos vagyok. Magát a díjat pedig bemutattam az Idősek Világnapja alkalmából rendezett hagyományos sportcsarnoki rendezvényen, amit 1990 óta az Érdekvédelmi Egyesület szervez.

– Mire költik a díjjal járó egymillió forintot?

– Még nem döntöttünk. Ami biztos: hozzáteszünk még egyet, és a felhasználásáról kikérjük az Idősügyi Tanács véleményét. Mint sok minden másban is. Ahogy múlnak felettem az évek, egyre inkább érzem, hogy az idős embereknek az anyagi támogatásnál is fontosabb, hogy megszólalási teret kapjanak, kikérjék a véleményüket. S ha a fiatalabb ember valóban odafigyel

rájuk, akkor sok élménnyel, szép gondolattal gazdagodhat. Én szívesen járok a gondozási központjainkba is, ahol sok programot szervezünk az időseknek. Tündérik a kisöregék. Minden iránt érdeklődnek. Elképesztő, hogy milyen sokan naprakészek a politikában, és figyelemmel kísérik a kerület életét. Az édesanyám 83 éves. Minden nap olvas újságot, és azt is tudja, hogy a Republic együttes frontembere Cipő... Nos az idősek aktivitása, érdeklődése készítetett bennünket, arra, hogy elkezdjünk fölépíteni egy erős, nem csupán formálisan működő civil szervezeti rendszert, amelynek bele-

Idősbárát Önkormányzat Díjat kapott 2008-ban

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, Budapest XVIII. Kerület Önkormányzata, Mórahalom Város Önkormányzata, Tiszaújváros Város Önkormányzata, Rózsa-szentmárton Község Önkormányzata, Pusztaderics Község Önkormányzata

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének Különdíjában Kelebia Község Önkormányzata részesült.

szólása van az önkormányzat döntéseibe. Így az általa képviseltek, ha valamit kapnak, nem azt érzik, hogy az önkormányzat kegyet gyakorolt. Több mint 200 civil szervezettel állunk napi kapcsolatban. Ezek nem mind az idősek szervezetei, de delegáltjaik többnyire nyugdíjasok. És nemcsak azért, mert ők jobban ráérnek megbeszélésekre járni, hanem mert nekik egyaránt fontos a *Szebb virágosabb kerületért* mozgalom és a *Föld Napja* is. Idén minden eddigénél több pályázó jelentkezett a környezet virágosítására kiírt pályázatunkra. A pályázók többsége nyugdíjas, mint ahogy a már meglévő legszebb kiskerteket és a virágos erkélyeket is főként nekik köszönheti a kerület. Amúgy többnyire nem életkorhoz találjuk ki a plusz szolgáltatásokat, fejlesztéseket, hanem már a tervezés időszakában azt keressük, hogy mi a jó, hasznos az időseknek, fiataloknak egyaránt. Csak egy példa: az elmúlt öt évben huszonöt új játszóteret építettünk, és ezekre azért telepítettünk az átlagosnál több padot, mert tudjuk, hogy az idősek is szívesen üldögélnek ott. Mint ahogy az erdei tornapályákat is szép számmal látogatják. Persze azért vannak speciális, kifejezetten időseknek szóló szolgáltatásaink. Ilyen például a Forró Drót, amit az országban az elsők között honosítottunk meg. Ezt a közeljövőben bővíteni szeretnénk, mégpedig olyan módon, hogy, aki nem tudja kifizetni, annak az önkormányzat megvásárolja a készüléket. Én is vettem az édesanyámnak. Az időseknek nagy biztonságot ad, hogy csak egy gombnyomás, és jön a segítség. Időseknek szól az életjáradék szerződés, amit az országban a XIII. kerület és mi vezetünk be elsőként. Azóta már ráharaptak a bankok is, de mi továbbra is folytatjuk a lakásért életjáradék akciónkat.

– *Mire a legbüszkébb?*

– Az együttműködési rendszerre, ami 4–5 éve működik. Szerintem – bizonyos szempontból – az országban is egyedülálló. A civil kerekasztalnál ülök, egyenrangú felek. Nekem is egy szavazatom van. Az egyik legfontosabb eredményünk a műhelyek létrejötte. Ma már környezetvédelmi, fejlesztési, oktatás-informatikai és idősügyi műhely is működik.

– *Miből?*

– Arról az évi költségvetés tárgyalásakor döntünk. A szempontokat rendeletben szabályoztuk. Ugyanígy működik az egyházak támogatása.

– *Milyen időseket érintő terveik vannak?*

Tisztelem az idős embereket, sok bölcsességet tanulok tőlük

Warvasovszky Tihamér, Székesfehérvár polgármestere

– *Személyes okokból is fontos önnek az idősek sorsa?*

– Gyermekkoromban sokat voltam együtt a nagyszüleimmel, akiket nagyon szerettem. Édesanyám most 88 éves, tehát rajta keresztül is ismerem az idős kor problémáit. Higadtságuk is példaadó. Bár fiatalabb koromban én is nehezen fogadtam el, ha azt mondták, ne pörögj fiam, számolj tízig, mielőtt döntesz. Ahogy múlik az idő, egyre érzékenyebben érint az idősek anyagi és lelki kiszolgáltatottsága. De mintha az utóbbi dominánsabb lenne. Egy idős embernek talán az a legrosszabb, ha úgy érzi, hogy nincs rá szükség. Inkább elviseli a betegséget, a pénztelenséget, mint azt, hogy feleslegessé vált a családban és a társadalomban. Nem könnyű feldolgozni, hogy az ember

egy aktív élet után hirtelen perifériára szorul. Tehát ezért tartom fontosnak, hogy az önkormányzat minél több nyugdíjast próbáljon bevonni a közéletbe. Székesfehérváron négy nyugdíjasegyesület és több mint harminc klub működik. A város lakóinak huszonkét százaléka nyugdíjas, ami több mint húszezer embert jelent. Ez magas szám, ezért is lényeges, hogy minél közelebb jussunk hozzájuk, hogy érezzék, törődünk velük. Ennek egyik leghatásosabb formája a szociális családlátogató hálózat, aminek keretében, az önkormányzat támogatásával, a nyugdíjasok egymást látogatják. Ebben az a szép, hogy az az idős ember, aki ugyancsak rászorul a segítségre, elmegy a másikhoz, aki még inkább rászorult, visz egy tányér levest, egy adag főzeléket, leül és meghallgatja a kortársát, miközben ő is kiönti a szívét. Olyan emberek találhatnak társra, akikre amúgy hetekig senki nem nyitja rá az ajtót.

– Szeretnénk a civil szervezeteknek egy bázist létrehozni, ahol nagy rendezvényeknek is lenne helye. Ugyanakkor, mivel nagy kiterjedésű a kerület, és annak ellenére, hogy jól működik a nappali gondozás és a napköziotthon-rendszer, szükség lenne több klubra. Bár az iskolák, ha jóindulatú az igazgató, befogadják az időseket, azért mégis jobb lenne, ha nem szívességből kapnának helyet. Még ennél is nagyobb léptékű elképzelés egy nyugdíjasház építése. Sokan leadnák lakásukat annak fejében, hogy egy ilyen intézménybe költözhesenek. Keressük a vállalkozókat, akik hajlandók lennének beszállni a beruházásba és az üzemeltetésbe. Mi már egy teltet elkülönítettünk erre a célra.

– Ők ezért pénzt kapnak?

– Ez társadalmi munka, aminek a költségeit az önkormányzat állja. Több egyesülettel és nyugdíjasklubbal kötöttünk együttműködési megállapodást, amelynek keretében önkormányzati feladatokat adunk a nyugdíjasainknak. Munkájuk fejében az egyesületüket támogatjuk anyagilag. Ennek az együttműködésnek igen jó visszhangja van a városban. De az idősekkel való törődés nem merül ki ebben. Már harmadik éve működtetjük az Idősügyi Tanácsot, aminek én vagyok az elnöke. A tagokat a klubok és az egyesületek delegálják. A tanács tagjai igen komolyan veszik munkájukat. Én felvetek olyan témákat, amelyek az önkormányzat tervéről szólnak, ők pedig megfontoltan véleményezik azokat. Komolyan veszik a találkozókat, és határozottan elmondják a véleményüket, legyen szó városfejlesztésről, munkahelyteremtésről, panelprogramról. Tavaly ők kezdeményezték, hogy városrészenként tartsunk nyugdíjasfórumokat, ahol elejét lehetne venni a városról keringő pletykáknak.

– Ön mindenhova elment?

– Természetesen. Én tartottam a fórumokat. Ezek a találkozások azért is voltak érdekesek, mert visszaigazolták azt a felmérést, amely szerint minden tíz megkérdezett nyugdíjasból kilenc nagyon szeret Fehérváron élni.

– Az egyéni szociális juttatások mellett milyen támogatást kapnak a nyugdíjasok?

– Például visszaadjuk az autók után fizetendő adók harminc százalékát, ami nem sok pénz, de egy kisnyugdíjasnak minden fillér számít. Ugyanakkor támogatjuk a nyugdíjasrendezvényeket, és évek óta Nyugdíjas Szolgáltató Házat

működtetünk. Bizonyos szolgáltatásokat az idősek kedvezményesen vehetnek igénybe. Fehérvártól néhány kilométerre a Velencei-tó mellett van egy termálfürdő, amelynek az üzemeltetőjével több éve szerződést kötöttünk. Azóta minden fehérvári nyugdíjas a lakcímkártya és a nyugdíjas igazolványa bemutatásával ötven százalékos kedvezményt kap. Idén eddig tízezer nyugdíjas járt a fürdőben. Bevezettük a nyugdíjastornát, ahol szakorvosok felügyelete mellett, ingyenesen mozoghatnak az idősek. Óriási sikere van a nyugdíjas Ki Mit Tud-oknak. A gálán zsúfolt ház van a színházban. A színpadon 70–80 évesek énekelnek, táncolnak, szavalnak.

– A panelprogram is sok nyugdíjast érinthetett, hiszen a panelházakban túlnyomó részt ők élnek.

– 2010-re az összes panelházat – ez több mint húszezer lakás – szeretnénk felújítani. Kívül, belül, nyílászáró cserével. A kispénzűek is vállalták az önrészt,

és most már a számláikon látják, hogy érdemes volt az anyagi áldozat. A megtakarítás 20–25 százalékos. Most szervezzük az ökoprogramot, vagyis a fűtőkorszerűsítést, hogy a fogyasztás szabályozható és mérhető legyen. Annak idején minden városrészbe elmentünk, és személyesen győztük meg az időseket, hogy érdemes beszállni a programokba. Magunkkal vittük a bankok képviselőit is, hogy a lakók választhassanak a különböző hitelkonstrukciók közül.

Szebbé szeretnénk tenni az ezüstkor éveit...

Nógrádi Zoltán, Mórahalom polgármestere

– Milyen eredményeket soroltak fel, amikor benyújtották a pályázatot?

– Önkormányzatunk közel egy évtizede rendelkezik határozott – az időseket érintő – cselekvési programokkal. Ezeknek egyik fontos

eleme a tanyafelelősi hálózat, a tanyai képviselő-testület, valamint a Gondozási Központ üzemeltetése. Számomra az idősek ügye kiemelt fontosságú.

– Személyes okból is?

– Sajnos nagyon korán elveszítettem a nagyszüleimet, ennek ellené-

– Gondolom, az újrafestett, színes házaknak is örülnek.

– Nem mindegy, hogy az ember élete utolsó éveit milyen környezetben tölti. A szürke házak depresszióssá teszik az embert.

– Mire fordítják az Idősbarát önkormányzati címmel együtt járó egymillió forintot?

– Hozzáteszünk még egyet, és az Idősügyi Tanács dönt a pénz sorsáról.

re a mai napig nagyon mélyen kötődöm az emlékükhöz. Huszonöt évesen lettem polgármester 1994-ben, és elsőként a legidősebb választói réteg állt mellém.

– Vajon miért?

– Nem tudom, és azt sem, hogy minek köszönhettem azt a sok szeretetet, segítséget és türelmet, amellyel a kezdeti lépéseimet kísérték. A Bölcsék Tanácsa mind a mai napig az egyik legfőbb támaszom.

– Kikből áll? Hogyan választja ki a tanács tagjait?

– Olyan idős, nyugdíjas emberekből, akik az átlagnál tájékozottabbak, illetve akik olyan réteget kép-

viselnek, amelynek jó a véleményére hagyatkozni. A tagok közt van nyugdíjas óvónő, tanárnő és nyugdíjas gazda is. Olyan emberek, akiket a település lakói elfogadnak, akiknek adnak a véleményére.

– Volt már olyan javaslatuk, amire ön azonnal rábólintott?

– Persze, természetesen, több is. Sok minden. Az ő szerepük egyébként igen fontos a korosztályos véleménykülönbségek áthidalásában. Ha én másképpen látok egy problémát, mint ők, akkor partnerek egy kompromisszumos megoldás kidolgozásában. Ha pedig egyetértenek velem, akkor kiállnak mellettem. Mondok egy példát. Városunknak sok gondot okoz, hogy az óriási forgalmú 55-ös főközlekedési útvonal átmegy a városunkon. Ezért elkezdtem járdaszigeteket építtetni a gyalogátkelőhelyek mellé. Ez óriási felháborodást keltett a városban,

Önként vállalt feladat, program megnevezése	Feladatellátási forma és az ellátást nyújtó megnevezése	Igénybevevők száma (ebből időskorú)
ESZA kistérségi tanyafelelősi hálózat program /tanyasegítők/	kistérségi települések társulása, pályázati forrás	10 tanyasegítő munka melletti képzése és foglalkoztatása
helyi tanyafelelősi hálózat	Gondozási Központ tanyagondnoki szolgálatához integráltan	55 fő, 60 éven felüli 50 fő
tanyai képviselő-testület	6 külterületi körzet lakosai lakókörnyezetéből választott 2-2 tanyai képviselő	a külterület teljes lakossága,
egészségügyi szűrőprogram	önkormányzati szervezés, Móra-Vital Kht. közreműködéssel, idősek részére speciális szűrésekkel	420 fő idős részvételével
fogyatékosok nappali intézménye	Móra-Partner Kht.	elsősorban a fogyatékossgal élő gyermekek, fiatalok részére nyújt ellátást, közvetve az idős korosztályt is érinti
gyógyászati segédeszköz-kölcsönzés	Móra-Vital Kht. szervezésében	25 fő vette igénybe a szolgáltatásokat
önszerveződő közösségek támogatása	önkormányzati civil alap létesült	2 nyugdíjasegyesület, 103 fő
jubiláló házaspárok köszöntése	római katolikus egyház és az önkormányzat együttműködésében	

mert ettől kezdve nem lehetett végigszárguldozni a főúton. Ezért aztán többen be akartak betonozni a híd mellő közepébe, mondván, ekkora butaságot nem lehet csinálni. És ekkor az idősek nagyon határozottan mellém álltak. Azt mondták, a fiatalok is lesznek öregek, és majd megtudják, mit jelent fájós lábbal áthaladni egy forgalmas úton. Igen is, jó középben megpihenni. Ezért kellenek a szigetek. Amúgy meg nem baj, ha az autók kicsit lassítanak. Legfeljebb két perccel később érnek célba.

– Melyek a legfontosabb, önként vállalt, az időseket érintő intézkedések?

– Erről készítettünk egy táblázatot (*Lásd a 12. oldalt*). Címzavakban ezek a vállalásaink. Az önkormányzat a Napfény és

Bástya Nyugdíjas Kubokkal, a Mozgáskorlátozottak Egyesületével és a Cukorbeteg-Egyesületével, valamint a Gondozási Központ keretein belül működő Idősek klubjával működik együtt. Emellett folyamatos a kapcsolata az Egészséges Mórahalomért Közalapítvánnyal, a Mórahalom Közoktatásért Közalapítvánnyal, valamint az Esély Szociális Magánalapítvánnyal is, velük szervezünk számtalan olyan közös rendezvényt, amelyekkel szebbé szeretnénk tenni az „ezüstkort” éveit.

– Milyen terveik vannak még?

– Sok problémát látok az idősellátás területén. Szép elképzeléseink vannak, hogy miként lehet elindítani egy háromszintű idősellátási programot, amiben egyrészt benne van az idősek otthona, az ápolási otthon és az emeltszintű ellátás is. Speciális működésű idősotthon lenne a miénk, mégpedig olyan módon, hogy ha valaki eladja a házat, és a pénzt egy sajátjogú apartmanba fekteti, akkor garantálnánk ezen ingatlanok, illetve a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások értékállóságát. Ez azt jelenti, hogy a leendő örökösökkel is úgy szeretnénk megállapodni, hogy az idős ember halála után visszafizetjük nekik a befektetett tőkét, hogy újabb jelentkezők kaphassanak helyet.

Egy ápolással foglalkozó részleget is szeretnénk felépíteni, ahol a kórházból kikerülők a felépülésükig kaphatnának segítséget. Ezen túl pedig fontosnak tartjuk továbbvinni generációs programjainkat, hogy a különböző életkorúak találkozhassanak egymással. Külön hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyerekeket közelebb vigyük az idősekhez.

– Az ön imponáló elképzelései, különös tekintettel a beruházásokra, sok pénzbe kerülnek.

– Ez igaz, de a jószándék sok nehézségen átsegít bennünket. Nekem pedig változatlanul sok erőt

adnak az idősek, akik olykor a fiatalokat megszégyenítő aktivitással vesznek részt városunk életében.

– Ahogy hallgatom, jól döntöttek a szépkorúak, amikor önre szavaztak.

– És ez már a negyedik ciklusom... Talán nem csalódtak bennem. Nemrégiben meghalt egy néni, akit hosszú éveken keresztül mi gondoztunk, mert nem volt hozzátartozója. A végrendeletében ránk hagyta a vagyonát, ami nem volt túl sok, de számunkra mégis értékes, mert visszaigazolta, hogy jól bántunk vele. Mi temettettük el, mi gondozzuk a sírját. A város határozatban rögzítette: a sírt minden évben fel kell újítani, illetve 25 évente ki kell váltani a sírhelyet. Egymillió forintot hagyott ránk készpénzben és egy házat. A képviselő-testület úgy döntött, hogy a házat egy hátrányos helyzetű, állami gondozásból kikerülő fiatal kaphatja meg. A pénzt pedig hozzátettük az Idősbarát Önkormányzat pályázatán nyert egymillió forinthez, és egy alapítványon keresztül olyan programokat támogatunk belőle, amelyek a gyerekek és az idősek kapcsolatát erősítik.

Nálunk nem divat szociális segélyért folyamodni. Aki jön, az tényleg bajban van

Sipos Jánosné, Rózsaszentmárton polgármestere

– Miért olyan fontos önnek a településen élő idős emberek sorsa?

– Engem a nagyszüleim neveltek fel. A szüleim annyira elfoglaltak voltak, hogy a gyereknevelést a nagymamára és a nagyapámra bízta. Velük nagyon szoros volt a kapcsolat, és

úgymond átvettem az ő életvitelüket. A nagyapámtól megtanultam, hogy milyen fontos figyelni a jószágokra, a földre, a nagymamámtól pedig azt, hogy miként kell gondoskodni a körülöttünk élő emberekről. Egy jól működő gazdaságban nőttek fel, szorgalmas, becsületes emberek között. A nagyszüleimen keresztül már gyerekkoromban sok tiszteletreméltó idős emberrel kerültem kapcsolatba. Ennek köszönhetően, bár még csak 42 éves vagyok, könnyen találok szót a helybéli öregekkel, olykor könnyebben, mint a fiatalokkal.

– Amikor először választották meg, honnan kezdte az építkezést?

– Először is nyitottam a civilek irányába. 2002 őszén, amikor elkezdődtek a költségvetési megszorítások, éreztem, hogy egyedül nem megy. Nekünk három nagy civil szervezetünk van. Ezeket kértem meg, hogy segítsenek nekem. Jól reagáltak a közeledésre. 2002 óta szervezünk nyárra társadalmi munkát. Felújítottuk a sportöltözőket. Az önkormányzati pénzhez 3 millió 600 ezer forint értékű társadalmi munkát adtunk hozzá. Volt pinchelyi útépítés, és tataroztuk a bányász emlékházat. A munkában résztvevők többsége nyugdíjas volt. A fiatalok, akik napközben a munkahelyükön voltak, hétvégeken csatlakoztak hozzájuk. Egyébként a rendezvények szervezésében, például az Anyák napján, a Bányász napon és a Nőnapon is az idősök a legaktívabbak.

– Mi volt az első kérésük, amikor ön hivatalba lépett?

– Az, hogy figyeljek rájuk. Menjek el minden rendezvényükre, a népi

együttes szerepléseire, kísérem el őket a programjaikra. Azt mondták, nekik nagyon fontos, hogy ott legyek mellettük.

– Anyagilag is rendszeresen támogatja az együttest?

– Természetesen. Mint önkormányzat és mint magánszemély is.

– Mi a helyzet az idősök gondozásával, a szociális ellátással?

– Nagy fába vágtuk a fejszénket. Pici önkormányzat lévén mi tartunk fent egy bentlakásos idősök otthonát, ami kuriózum számba megy, hiszen ilyen intézményeket általában a megye finanszíroz. Negyven lakója van.

– És miből telik erre?

– Három lábon áll. A lakók havi befizetéseiből, az egyszeri befizetéseiből és az állami normatívából fedezzük a költségeket. Ha hiány van, azt az önkormányzat pótolja. Nincs mese, erre kell, hogy legyen pénz.

– Ez mit jelent, hány idős ember él a településen?

– A 70 éven felüliek száma 360. Összesen 2074 lakosunk van, akiknek a 30 százaléka 60 év feletti. Sok a kisnyugdíjas, de ők nagyon szorgalmasak. Nálunk nem divat szociális segélyért folyamodni. Aki már jön, az tényleg bajban van. A többség a kis kertecskéjéből egészíti ki a

nyugdíját. Mindez persze nem jelenti azt, hogy mi nem támogatjuk őket. Idén, még az ős folyamán, 10 és 20 kilós ételcsomagokat osztunk ki a rászorultaknak. És karácsonykor is viszünk ajándékot. A védőnő, a doktornő, a szociális bizottság tagjai és én magam is, pontosan tudjuk, mikor, kinek van szüksége segítségre. De a szomszédok is figyelnek egymásra. Mórahalom bányásztelepülés, és bár a bányák bezártak, a bányásztársadalom éppen olyan szorgalmas, mint egykor a föld mélyén. A mai napig bennük van a bányászöntudat, ami komoly összetartó erő. Csak látta volna, milyen keményen dolgoztak nyáron az épületfelújításokon! Én is ott voltam velük. A munka során a falu lakossága nagyon-nagyon összeforrott. A férfiak talicskázta, bontottak, az asszonyok meg felváltva főztek a csapatnak, amelynek a motorja a nyugdíjas szervezet titkára, Fácán Józsi bácsi volt.

– Milyen, az időseket érintő tervek vannak a tarsolyában?

– Mindenképpen bővíteni kell az idősek otthonát. Sok a várólistásunk. És amihez nem kell pénz: szeretnénk még jobban figyelni az idősekre.

Próbáltam magam a közösség javára is hasznosítani

Gál Lászlóné, Pusztaederics polgármestere

– Milyen idősökhöz kötődő gyermekkori élményei vannak?

– Sajnos egyik nagyszülőmet sem ismertem. Korán meghaltak. Nagy családban nőttem fel. Nyolcan voltunk testvérek,

és a szüleimtől azt láttam, továbbá arra is neveltek bennünket, hogy tiszteljük az időseket. Amikor 1990-ben polgármester lettem, nem volt kérdés, hogy a munkámban komoly hangsúlyt kell kapjon az idősekkel való törődés. Pusztaederics egy nagyon kicsi zalai zsáktelepülés. Pillanatnyilag 181-en vagyunk. A település lakóinak több mint egyharmada idős, akiknek több mint a fele egyedülálló. Különösen nagy törődést igényelnek, hiszen magukra maradtak. 90-ben a nulláról, de még annál is lejjebb kellett indulnunk. Ez egy lassan fogyó falucska...

– Ön miért maradt ott?

– Én szombathelyi vagyok. Tipikus városi lány voltam, amikor férjhez mentem. A férjem pedig tősgyökeres pusztaedericsi, akinek olyan erős volt a kötődése a faluhoz, ami azóta sem változott, hogy tudomásul kellett vennem, hogy vagy megszokom, vagy megszököm. Az előbbi választottam, és megpróbáltam magam úgy hasznosítani, hogy az a közösség javára is váljon. A közgazdasági érettség mellett volt egy fodrász szakvizsgám is. Amikor Pusztaedericsre kerültem, ott nem volt fodrász, gondoltam, nyitok egy kis üzletet. Nemsokára már a falu apraja nagyja hozzám járt. Most már nem fodrászkodom, mert nincs rá időm, de bizony volt olyan

falusi rendezvény, amikor hajnaltól délutánig szépítettem az asszonyokat, majd átöltöztem és polgármesterként köszöntöttem az ünnepség résztvevőit.

– Mivel érdemelték ki az Idősbarát Önkormányzat címet?

– Gondolom, az 1990 óta tartó folyamatos építkező munkánkért. Amikor polgármester lettem, első dolgom az volt, hogy megoldjam az arra rászorulóknak segélyezését. Mégpedig úgy, hogy az ne legyen megalázó számukra.

– Tehát, hogy ne csak egy kis szociális segélyt kapjanak.

– Az idős embereknek nem a pénzübeli támogatás a legfontosabb. Hanem például, hogy eljussanak az orvoshoz, megkapják a közgyógyellátást. Ma már saját, önerőből vásárolt falugondnoki autóval szállítjuk a betegeket a szakrendelőkhöz. A környéken ugyancsak mi indítottuk el a nappali gondozást. 2004-ben hoztuk létre a gondozási központot, amiben a korábban Zala-

egerszegeen dolgozó, munkanélkülivé vált asszonyokat foglalkoztatjuk; 40–50 évesen is vállalták az átképzést. Így sikerült hét asszonynak helyben munkát adni.

Ebbe az intézménybe reggeltől estig bejöhetnek az idősek, a rászorulók. Ezt a szolgáltatást kiterjesztettük a kör-

nyező települések időseire is. Itt van tisztálkodási lehetőség, ami azért fontos, mert ugyan a faluban kiépült a teljes infrastruktúra, azért vannak emberek, akik otthon nem tudnak tisztálkodni. Mi mosunk is rájuk.

– Honnan van pénz erre?

– Ennek is története van. Amikor 2004-ben saját erőből létrehoztuk ezt az intézményt, akkor még az állami normatíva elég volt a fenntartásához. Aztán jöttek a megszorító intézkedések, ezért társulásba kényszerültünk, de mivel a környéken nem volt olyan önkormányzat, amelyik ugyanezzel a problémával küzdött volna, 40 kilométerre lévő településeket találtunk meg. Ők is voltak négyen, meg mi is, és nyolcan létre hoztunk egy szociális társulást, hogy a kiegészítő normatívát megkaphassuk. Aztán újabb megszorí-

tások jöttek, és azt hallottuk, hogy minél többen vannak egy társulásban, annál több pénzt lehet kapni. Ezért a zalaegerszegi kistérségből 33 településsel társultunk. Ennek a társulásnak jelenleg én vagyok az elnöke, de még itt sem álltunk meg, mert január 1-jétől Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Társulás néven, 80 településsel társulva fogjuk biztosítani a szociális ellátást

– Nem kis munka...

– És bizony komoly szakértelmet igényel, ezért ötvenévesen visszavültem az iskolapadba, és elvégeztem a szociális igazgatás szakot. Nem titkolt szándékom, hogy szeretném megpályázni a tófeji központ vezetését. Nem azért mert attól tartok, Edericsen nem választanak újra, hanem mert a közigazgatási reform következtében nem biztos, hogy egy 181 lelkes település önálló maradhat. Márpedig én az eddigi munkámra építve szeret-

ném az életem hátralévő munkás és nem munkás éveimben ezen a területen hasznosítani magam. Ez a jövő, de inkább beszéljünk arról, hogy mi mindent sikerült eddig megvalósítanunk. Tíz évvel ezelőtt a környéken mi vezetük be elsőként a temetkezési biztosítást. Ez azt jelenti, hogy az önkormányzat minden lakosa után évente x forintot befizet egy biztosítónak, amiből a család vagy az önkormányzat el tudja temetni hozzátartozóját, illetve lakóját. A családoknak a mai nehéz körülmények között ez óriási segítséget jelent. Egyébként mi nemcsak karácsonykor, hanem más alkalmakkor is pénzzel, egyéb juttatással, adómentességgel támogatjuk a rászorulókat.

– Úgy érzed, hogy ön nagyon szereti ezt a munkát...

– Mit tagadjam. Pedig nálunk is sok a gond... De hol nincs?

Olyan jó jót tenni...

Kocsó Lajos, Tiszaújváros polgármestere

–Vannak idős emberekhez kötődő gyerekkori élményei?

– Gyerekkoromban erősen kötődtem a nagyszüleimhez. A szüleim elváltak, és ahogy ez annak idején, az ötvenes években, két

gyerek esetében szokás volt, az egyiket az anyának, a másikat az apának ítélték. Én az édesapámhoz kerültem, de mivel ő sokat dolgozott, többnyire a nagyszüleimmel voltam. Nagyon szerettem őket. Ám ahogy kamaszodni kezdtem, kevésbé voltam toleráns az idősekkel. Persze az idő múlásával a kamaszos türelmetlenségem elmúlt, de igazán két esemény hozta az életemben a döntő válto-

zást. Az egyik 10 évvel korábbra nyúlik vissza. Nagyon beteg voltam. Azt hittem, sosem gyógyulok meg. Éppen annyi idős voltam, mint az édesapám, amikor meghalt, és azt hittem, rám is ez a sors vár. Amikor felépültem, igencsak megváltoztam. Azóta a legkényelmetlenebb helyzetekben is megőrzöm a nyugalmamat, és egyre közelebb érzem magamhoz az időseket is. Fiatal politikus társaimat is arra buzdítom, hogy figyeljenek a szépkorúak-

ra, mert érdemes... A változás másik oka egy igen örömteli eseményhez fűződik: öt éve unokám született, aki ugyan Németországban él, de gyakran hazajön a szüleivel, vagy én utazom hozzájuk. Ez a cserfes pici lány új értelmet adott az életemnek. Ha itthon van, elviszem az idősök rendezvényeire is, ahol nagyon imádják őt, és ő is kedves a bácsikhoz, nénikhez.

– Hogy került Tiszaújvárosba?

– Encsi vagyok, de mint annak idején sok fiatal, én is lakás miatt telepedtem le a városban, 1973-ban 21 évesen. A város lakóinak átlagéletkora ekkortájt 23 év volt.

– Az elmúlt 35 év alatt mindenki személyes ismerőse lett a városban....

– És mivel néhány év kivétellel az önkormányzatban dolgozom, a problémáikat is megismerem. Pontosan tudom, hogy az idősök lelki gondozása legalább olyan fontos, mint az anyagi segítség. Ezért hoztam létre, még alpolgármesterként, az Idősügyi Tanácsot, amely ma már az ifjúsági civil szervezetel együtt Civil Tanácsadó testületként működik. Nem vagyok részrehajló, ha azt mondom az idősök sokkal aktívabbak, mint a fiatalok. Elhitték, hogyha ha megkérdezzük valmiről a véleményüket, az nem csupán udvarias gesztus. Szép számmal ott is vannak az évenkénti város bejárásokon, ahol a hivatal illetékeseivel megvitadjuk a városrendezési tervet, szon-

dázzuk a civilek véleményét. Volt már olyan eset, amikor az idősök kérésére elálltunk egyik elképzelésünktől. Igazuk volt. A városban 3500 nyugdíjas él. Ez komoly véleményformáló erő egy 18 ezer lakosú városban. A Nyugdíjas Egyesületben 1300 a tagok száma. Ennél többen, 1500-an csak a horgászegyesületben vannak.

– Milyen a nyugdíjasok anyagi helyzete?

– A többség átlagos nyugdíjat kap, ám a 65 éven felüliekről ez nem mondható el. Ezért ők több kedvezményt kapnak. Pl. számukra ingyenes a kábel-tv szolgáltatás és a szemétszállítás is. Extra támogatást kapnak a panelben élők. Izraeli utam során érdekes tapasztalatot szereztem egy kibucban, ahol mindenkit egyformán dotálnak. Kivétel a zsidó karácsony, amikor az öregek többet kapnak, mint a fiatalok. Ezt nálunk is bevezettem. Karácsonykor azok, akiknek a jövedelme nem több 135 ezer forintnál, 12 ezer forint egy-szeri juttatást kapnak.

– Látom, önnek valóban örömet szerez, ha adhat...

– Olyan jó jót tenni...

– Szép nyugodt hely Tiszaújváros...

– Dolgozunk is érte. Nálunk a pozitív diszkrimináció nem csak szólam. Csak egy példa: a városban három roma kft. működik, amelyeknek rendszeresen adunk munkát, ők pedig romaikat alkalmaznak. Nincs is jelentős roma munkanélküliség.

– Milyen idősokat érintő intézkedéseket említene még?

– A modern és minden igényt kielégítő mozgásrehabilitációs gyógycentrum és a sportcentrum jelentősen hozzájárulnak az időskorú lakosság komfortérzetének növeléséhez. A helyi időspolitika fontos eleme az ellátórendszer továbbfejlesztése, oly módon, hogy az idős emberek minél tovább maradhassanak saját, megszokott környezetükben, és ott tartalmas, aktív és kreatív életet élhessenek. Ehhez igazodva olyan támogatási formákat alakítottunk ki, melyek hosszabb távon is alkalmasak, hogy segítsék az idősök biztonságos lakhatását, önálló életvitelüket, valamint egészségi állapotuk megőrzését.

Az idősellátás terén korábban végzett kutatások és felmérések, valamint a segélyezési gyakorlat szerint az elmúlt években a lakhatási feltételek és az egészség megőrzését tekintettük a legfontosabb alapszükségletnek. Kiemelten fontos feladat a szociális és egészségügyi ágazatok közötti koordináció és összhang megteremtése, az egészségügyre helyezve a hangsúlyt. A lakosság hatékonyabb egészségügyi ellátása érdekében a 2008. évben a Szakrendelői Részleg felújítására ÉMOP-pályázatot készítettünk, melynek kedvező elbírálása esetén egy modern, minden igényt kielégítő kistérségi „egészségügyi centrum” jöhet létre. Az önkormányzat elkövetkezendő 3–4 éves tervei között szerepel az alapellátás részlegeinek teljes körű rekonstrukciója is. Ennek eredményeképpen jelentősen javulhat a háziorvosi ellátás is. Megítélésünk szerint kiemelkedően jó színvonalon működik az idősokat ellátó szolgáltatások rendszere. A kötelező feladatokon túl több olyan ellátási formát is biztosítunk, melyek jelentősen hozzájárulnak az idősök életminőségének megőrzéséhez. Néhány adat a szociá-

lis szolgáltatás rendszeréből: étkeztetésben 450 fő, házi segítségnyújtásban 55 fő, jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban 70 fő, a három idősek klubjaiban 84 fő, az átmeneti elhelyezést biztosító „Ezüsthíd” Gondozóházban 44 fő részeseül ellátásban. Elmondható, hogy a szolgáltatásokat szervező, koordináló és biztosító intézmény a Tiszaújvárosi Humán-szolgáltató Központ kiemelkedően jó infrastruktúrával rendelkezik, és magas szakmai színvonalon, jól képzett szakemberek segítségével látja el az idősgondozás feladatait. A szociális szolgáltatások biztosításán túl az intézmény folyamatosan szervezi a nyugdíjasok szórakoztató és rekreációs programjait, melyek nagyon kedveltek a „szépkorúak” körében. Színházlátogatás, vidám hagyományörzés, népdalkörök, kirándulások, közös főzések, sport rendezvények színesítik, teszik változatosabbá a hét-koznapokat

Idősbarát politikánkat támasztja alá, hogy a református egyház üzemeltetésében működő emelt szintű idősek otthona létesítéséhez az intézmény épületét az önkormányzat bocsátotta az egyház rendelkezésére, valamint jelentős támogatással járult hozzá a beruházás és működtetés költségeihez, azzal a szándékkal, hogy a városban élő és önmaguk ellátásáról gondoskodni nem vagy csak részben képes időseknek se kelljen elmenni a településről, véglegesen elszakadni családjuktól, hanem életük hátralevő részében hozzátartozóik, ismerőseik közelében maradhasanak. A „gondoskodó” önkormányzat idősekért tett vállalásai miatt szeretnek a nyugdíjasok városunkban élni. Erre utalnak az utóbbi években tapasztalt urbanizációs folyamatok, mely szerint az idősek településünkéről történő

A mellékletet írta és szerkesztette: Szegvári Katalin
Készült a Szociális és Munkaügyi Minisztérium megbízásából.

elvándorlása nem jellemző, ellenkezőleg, az itt élő aktív generáció szívesen hozza idősödő szüleit városunkba.

Hiszem és vallom azt, hogy az idősokban az évtizedek alatt összegyűlt tapasztalat és bölcsesség olyan gazdag forrás, amiből a fiatalabb generációk bátran meríthetnek. Az idősök szívesen adják át ismereteiket és tapasztalataikat, a mi dolgunk az, hogy ezt elfogadjuk, és legjobb tudásunk szerint hasznosítsuk, tisztelettel megköszönve nekik min-

den segítséget. Kicsit önző módon is, hiszen nemsokára én is nyugdíjas leszek.

- És marad Tiszaújvárosban?

- Hol máshol? Hűségés típus vagyok. A feleségem volt az első szerelmem, s ma is ő biztosítja nekem azt a háttérrel, ami erőt ad a munkámhoz.

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének különdíjában részesült Kelebia község polgármesterével a következő számban olvashatnak beszélgetést.

Öböl-Magyar Ifjúsági Találkozó Budapesten

Rauh Edit, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium esélyegyenlőségi szakállamtitkára és Khaled Youssef Mulla, Katar Állam Általános Ifjúsági Hivatalának alelnöke, a katar delegáció vezetője nyitotta meg azt a több mint egyhetes Öböl-Magyar Ifjúsági Találkozót, amelynek fő célja a fiatalok közötti kapcsolatteremtés és a kultúrák közötti párbeszéd erősítése volt. Az Öböl Együttműködési Tanács (ÖET) október 16–24. között Budapesten, illetve több vidéki helyszínen (Pécs, Zánka) rendezte meg az ifjúsági találkozót.

A rendezvényen tizenhét magyar fiatal és nyolc ifjúságsegítő, Katarból, Kuvaitból, Szaúd-Arábiából és az Egyesült Arab Emírátsokból pedig közel ötven fiatal és tíz magas rangú ÖET delegált vett részt. A találkozó során a fiatal résztvevők különböző témaköröket dolgoztak fel interaktív formában (emberi jogi nevelés, kultúrák közötti párbeszéd, oktatás, ifjúsági munka), valamint különböző szakmai és kulturális programokon vettek részt. Az Öböl Együttműködési Tanács fiataljai külön kiállítással készültek a találkozóra, melynek témája az Öböl-menti országok kultúrája volt. A delegációt Khaled Youssef Mulla, Katar Állam Általános Ifjúsági Hivatalának alelnöke vezette. Magyar részről a

programok szervezésében a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, az Oktatási és Kulturális Minisztérium, a Külügymi-

nisztérium, valamint a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat, az ÖET részéről pedig Katar Állam Budapesti Nagykövetsége vett részt a programban.

Kolin Péter